ادامه از صفحه اول

بخش خصوصی به جای شرکت‌های دولتی

ولی با بعضی شاخص‌های کلی می‌توان رشد روزافزون شرکت‌های دولتی و متقابلا محدودشدن میدان فعالیت بخش خصوصی را نشان داد، چنان‌که دیگر نیازی به بررسی آمار تفصیلی شرکت‌های دولتی نباشد.

- یکی از این شاخص‌ها ترکیب بودجه دولت است، بودجه کل کشور معمولا از دو جزء اصلی تشکیل می‌شود:

۱- بودجه عمومی دولت که، به وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی داده می‌شود.

۲- بودجه شرکت‌های دولتی که، بانک‌ها و بیمه‌های دولتی را نیز دربر می‌گیرد.

بررسی بودجه های سالانه کشور نشان می‌دهد سهم بودجه شرکت‌های دولتی به‌مراتب بیشتر از بودجه عمومی است و در گذر زمان پیوسته درحال رشد بوده‌اند.

همان‌گونه که اشاره شد، دولت نباید وارد عرصه اقتصاد شود، مگر به حکم قانون اساسی یا به نیابت از بخش خصوصی.

پس رشد بودجه شرکت‌های دولتی در مقایسه با بودجه عمومی دولت، می‌تواند نشان‌دهنده ورود روزافزون دولت به عرصه فعالیت‌های خصوصی و مردمی باشد.

- شاخص اندازه اقتصادی دولت، به معنی سهم بودجه دولت از کل ارزش افزوده فعالیت‌های اقتصادی کشور است. بزرگی این شاخص نشان می‌دهد که بخش بزرگی (احتمالا بیش از ۸۰ درصد) از اقتصاد کشور در انحصار دولت است و دولت با رشد بی‌رویه شرکت‌های دولتی، بیشتر مشاغل و حوزه‌های فعالیت مردمی را مصادره کرده است و نقش مردم در اقتصاد کشور به کمتر از ۲۰ درصد کاهش یافته است.

- سنجش شاخص اندازه دولت نیاز به آمارهای شفاف از بودجه دولت و برآوردهای واقعی از ارزش‌افزوده فعالیت‌های اقتصادی کشور (یا آمار تولید ناخالص داخلی) دارد. در شرایط اقتصادی کنونی، دسترسی به چنین آمارهایی حتی برای اهل‌فن بسیار دشوار است، با این‌همه، برآوردها و تخمین‌های کلی نشان می‌دهد که اندازه دولت درحال‌حاضر، از اندازه دولت در بسیاری از کشورهای دیگر بزرگ‌تر است.

- شاخص نیروی انسانی دولت به معنی نسبت کارگران و کارمندان دولت به آمار کل جمعیت شاغل کشور است. اندازه این شاخص و مقایسه آن در کشورهای مختلف نشان می‌دهد که در شرایط کنونی، بسیاری از شاغلان کشور در استخدام دولت هستند و نقش بخش خصوصی در اشتغال و کارآفرینی روزبه‌روز کاهش یافته است.

شاخص‌های فوق هنوز همه ابعاد دولت را پوشش نمی‌دهند، زیرا بخش‌های فعالیت دیگری نیز وجود دارند که از قلم افتاده‌اند. مانند:

۱- فعالیت‌های اقتصادی که ظاهرا خصوصی به‌شمار می‌روند، ولی وابستگی بسیاری به دولت دارند و می‌توان آنها را شبه‌دولتی به‌شمار آورد.

این بخش‌های فعالیت، برخلاف بخش خصوصی واقعی که باید رقابت‌پذیر باشد، غالبا انحصارگرا و رقابت‌گریز هستند و با پشتیبانی دولت می‌توانند عرصه را بر فعالیت‌های اقتصادی بخش خصوصی تنگ‌تر کنند.

۲- گروه‌هایی که ظاهرا فعالیت اجتماعی غیردولتی و غیرانتفاعی دارند و عنوان سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن) را یدک می‌کشند ولی عملا دولتی هستند.

نیازی به نام‌بردن از یکایک این قبیل شرکت‌های به‌ظاهر خصوصی و غیرانتفاعی و مردم‌نهاد نیست و خوانندگان گرامی با اطلاعات عمومی خود می‌توانند تعدادی از آنها را شناسایی کنند.

برشمردن دلایل و انگیزه‌های این‌همه گرایش به دولتی‌شدن امور، چه در عرصه اقتصادی و چه در عرصه اجتماعی، خود مجال دیگری می‌طلبد ولی آنچه در کوتاه‌سخن می‌توان گفت، وابستگی اقتصاد کشور به درآمد نفت در دهه‌های گذشته، عامل اصلی بزرگ‌شدن دولت بوده است.

با توجه به افزایش جمعیت کشور و کاهش حجم صادرات نفتی و به‌تبع آن کاهش درآمد سرانه و رفاه عمومی، اقتصاد کشور نمی‌تواند و نباید همچون گذشته به درآمدهای نفتی اتکا داشته باشد.

به‌این‌ترتیب، قطع تدریجی وابستگی اقتصاد کشور به درآمدهای نفتی و گرایش به اقتصاد تولیدی باید در صدر اولویت‌های دولت در برنامه‌های آینده قرار داشته باشد. البته این انتظار کوچکی نیست، زیرا دولت باید با ایجاد فرصت‌های لازم برای شکوفایی بخش خصوصی و سپردن بسیاری از فعالیت‌های تولیدی و خدماتی به دست خود مردم، بتواند این به‌اصطلاح غول را به شیشه برگرداند. در اینجا دو پرسش مطرح می‌شود:

۱- آیا دولت می‌خواهد این کار را بکند؟

۲- آیا دولت می‌تواند این کار را انجام دهد؟

از دولت تدبیر و امید همین انتظار می‌رود.

عکس: کاوه بغدادچی

الهه کولایی از چگونگی لغو سخنرانی‌اش می‌گوید

ناگفته‌های فرودگاه شیراز

آمنه شیرافکن

استقبال عجیبی بود. عجیب و البته به‌یادماندنی. «الهه کولایی» از هواپیما که پیاده می‌شود، در راهروی فرودگاه شیراز، خانم و آقایی به استقبالش می‌آیند. ابتدا تصورش این بوده که بیرون فرودگاه مسائلی در جریان است و اینها برای حفاظت از او آمده‌اند. خانم و آقا خودشان را معرفی کرده‌اند، از «پلیس امنیت»اند و رفته‌رفته سر صحبت باز می‌شود. توصیه‌شان این است که با نخستین پرواز به تهران بازگردد. کولایی متحیر است و هنوز نمی‌داند چرا به‌جای دانشجویان دانشگاه شیراز، این آقا و خانم به استقبالش آمده‌اند. او را سوار خودرو شخصی می‌کنند و در باند فرودگاه تا پای هواپیما می‌برند. کولایی با خنده می‌گوید: «این نخستین‌باری بود که با ماشین شخصی من را توی باند هواپیما بردند و بدون بلیت سوار هواپیما کردند، مشخص است اینها با مقام‌های استانی هماهنگ شده بود». این‌روزها برهم‌زدن سخنرانی یا تهدید به عدم‌سفر به این شهر و آن شهر مد شده و شیراز و مشهد در رتبه نخست تهدید نیروهای تندرو قرار گرفته‌اند. الهه کولایی چندی پیش به دعوت دانشگاه شیراز عازم استان فارس شده بود که بنا به دلایل غیرمشخص، از قدم‌گذاشتن به خاک شیراز منع شد و از همان فرودگاه پس فرستاده شد. کولایی، استاد دانشگاه تهران است و خود را زنی اصلاح‌طلب می‌داند، برایندش از دلایل بی‌سرانجام‌ماندن سفرش به شیراز، دلواپسی‌ها پیرامون فعالیت و همگرایی اصلاح‌طلبان است و از رئیس‌جمهوری می‌خواهد تا دیر نشده، شعارها و وعده‌های انتخاباتی‌اش را مرور کند.

سخنرانی‌تان در شیراز برگزار نشد و شما هم پیگیری خاصی نکردید؟

من معلمم و فرصت پیگیری این کارها را ندارم. به مراجعی که باید اطلاع داده می‌شد، اطلاع دادم، البته در حد همان اطلاع‌رسانی و نه پیگیری بیشتر. برهم‌خوردن سخنرانی یک استاد دانشگاه را البته نهادهای مسئول باید دنبال کنند که تا به امروز دنبال نکرده‌اند. اگر با برهم‌خوردن برنامه سفر من به شیراز، مقابله جدی صورت می‌گرفت، شاید چند هفته بعد عده‌ای به خودشان اجازه نمی‌دادند با آجر و گوجه به آقای مطهری حمله‌ور شوند. این یعنی یک جای کار ایراد جدی دارد.

آقای مطهری پای این حمله ایستادند و وزارت کشور مجبور به واکنش و پیگیری شد اما در موضوع شما مسئله به‌سرعت فراموش شد.

آقای مطهری، نماینده مجلس‌اند و مصونیت خاص خود را دارند. جایگاه ایشان با استاد دانشگاه متفاوت است. شما باید این تفاوت‌ها را در نظر داشته باشید.

روی موضوع سخنرانی حساس شده بودند؟

خب موضوع سخنرانی درباره مسائل هسته‌ای بود، علاوه‌برآن بنا بود نشستی با «جمعیت زنان مسلمان نواندیش» داشته باشم. فکر می‌کنم حساسیت‌ها بیشتر پیرامون همین دیدار بود.

یعنی از دیدار اصلاح‌طلبان دل‌نگران بودند؟

به‌هرحال عده‌ای دلواپس هرگونه فعالیت اصلاح‌طلبان هستند.

چطور متوجه شدید ممنوع‌الورود شده‌اید؟

وقتی وارد فرودگاه شیراز شدم، خانم و آقایی منتظرم ایستاده بودند. خانمی و آقایی دعوت کردند تا سوار ماشین شوم. فکر کردم شاید بیرون فرودگاه مسائلی اتفاق افتاده و اینها برای حفاظت از من آمده‌اند. بعد فهمیدم که اصلا بنا ندارند من از فرودگاه خارج شوم. خانم هم مدام نگران بود که من با موبایلم صحبت نکنم اما من همان لحظه‌ای که هواپیما نشست، به دانشجویان و خانم‌ها خبر دادم که به شیراز رسیده‌ام.

خب از این خانم و آقا توضیحی نخواستید که ماجرا از چه قرار است و اصلا اینها از کجا به استقبال شما آمده‌اند؟

چرا، گفتند «شورای تأمین» و «دادستانی» شما را ممنوع‌الورود کرده‌اند. من هم گفتم خب اگر زودتر خبر می‌دادید، سفرم را لغو می‌کردم. این خیلی زشت است که این‌طور جلو ورود یک استاد دانشگاه به شهر شیراز گرفته شود. به آنها گفتم این مسیری که می‌روید برای خودتان خوب نیست.

آنها برگه کتبی نشان دادند که چه‌کاره‌اند و از چه نهادی آمده‌اند یا همان قول شفاهی بود؟

نه، شفاهی بود. البته روحانی جوانی هم در کنار این دو نفر بود. با کنایه به من گفت وقتی شما و امثال آقای غفاری می‌آیید، شهر را به‌هم می‌ریزید و ما باید جمعش کنیم. نکته عجیب این بود که مسئولان تأمین امنیت کشور تفاوت بین فعالان حوزه سیاست را درک نمی‌کنند. من همیشه تلاشم آگاهی‌دادن و ایجاد امنیت و ثبات بوده و دوری از تنش‌آفرینی.

تمام مدت در داخل فرودگاه بودید؟

بله، جالب اینکه در نهایت آنها با ماشین من را تا دَم هواپیما رساندند. (خنده)؛ آن هم مسافر بی‌بلیت را. خب این نکته همان‌موقع در ذهنم ماند که چه کسانی می‌توانند مسافر بدون بلیت را وارد هواپیما کنند، مگر نه‌اینکه این افراد با تصمیم‌گیرندگان استانی هماهنگ بوده‌اند؟ و نه‌اینکه خودشان را از پلیس امنیت معرفی کرده‌اند. سؤال‌ها دور سرم می‌چرخید، اینکه چطور شورای تأمین و دادستانی شیراز جلو ورود استاد دانشگاه را می‌گیرند. حضور من را مخل امنیت می‌دانستند! عجیب‌تر اینکه کسی از مقام‌های مسئول هم واکنشی به این تصمیم نشان نمی‌دهد.

بالاخره نگفتید این دو نفر از چه نهادی بودند؟

خودشان را پلیس امنیت معرفی کردند.

از آنها کارت یا مدرکی نخواستید؟

نه، اما مشخص بود ذی‌نفوذند. کدام ماشین اجازه دارد توی باند برود و کدام فرد در این مملکت می‌تواند مسافری را بدون بلیت سوار هواپیما کند؟

این‌روزها مدام از این‌سو و آن‌سو خبرهای مشابهی از بروز فعالیت تندروها به گوش می‌رسد، این برای شمایی که هم دوره‌ای نماینده بودید و هم استاد دانشگاه هستید، چه پیامی دارد؟

این موجی که به راه افتاده، خطرناک است. در همین شیراز، جریان وسیع‌تری از فرد و شخص در حال مدیریت است. این فرضیه در حمله‌ها و موضع‌گیری‌های بعدی کاملا مشخص شد.

اراده‌ای جدی برای برخورد با تندروی‌ها می‌بینید؟

وقتی مسئولان در سطح عالی استان تصمیم می‌گیرند بدون دلیل و ارائه مستندات، سخنرانی استاد دانشگاهی را لغو کنند، این دیگر نشانی از اراده و عزم در برخورد با تندروی ندارد. مسئولان استانی موظفند حتی اگر برخی تهدیدها وجود دارد، نسبت به تأمین امنیت محیط سخنرانی اقدام کرده و صورت‌مسئله را پاک نکنند.

شما معتقدید در ماجرای سخنرانی شما، بیش از آنکه رفتار خودسرها دخیل باشد، اعمال نفوذ از سوی مسئولان عالی‌رتبه استانی دخیل بوده؟

بله؛ من اصلا معتقد نیستم رفتار اقلیت خودسر موجب لغو سخنرانی شده، بلکه اگر هم تنبیهی لازم بوده، باید شامل حال دستگاهی شود که اعمال حاکمیت کرده و چنین تصمیمی گرفته است. اگرنه، به‌خاطر اقلیتی خودسر که نمی‌شود جلو سخنرانی‌ها را گرفت. اگر هم این‌طور باشد، مصداق زورآزمایی و قدرت‌گیری خودسرهاست و امیدوارم چنین نباشد.

آینده خودسرها را چطور می‌بینید؟

برایندم این است که خودسرها به سمت سازماندهی هرچه‌بیشتر می‌روند و بهتر است دولت از توان اجرایی و نظارتی‌اش برای مقابله با این روند استفاده کند.

آیا در سفرها و سخنرانی‌های بعدی مشکلی برای شما پیش آمد؟

خیر. گویا برخی در شیراز از نفوذ بالایی برخوردارند اگرنه بعد از آن، سفرها و سخنرانی‌های دیگری داشتم و در هیچ‌کدام حاشیه‌ای پیش نیامد.

سخنی با شخص رئیس‌جمهوری دارید؟

به نظرم در این موارد، پاسخ‌گویی با شخص ریاست‌محترم جمهوری و همکاران بلندپایه ایشان است که وظیفه تأمین امنیت را برعهده دارند. توصیه‌ام به مقام‌های بلندپایه کشور، که در مسیر انتخابات از مردم رأی‌اعتماد گرفته و بر صندلی قدرت تکیه زده‌اند، این است که نه تاریخ را فراموش کنند و نه وعده‌های مکتوب انتخاباتی‌شان را. مردم ما اتفاقا حافظه خوبی دارند. تک‌تک شعارها و وعده‌های انتخاباتی از همان روز نخست حضور دولت در حال ارزیابی است؛ از تأمین حقوق شهروندی تا تأمین آزادی بیان و بسیاری نکات دیگر. چطور می‌توانیم دم از تدوین حقوق شهروندی بزنیم، مادامی که یک معلم ساده در این کشور اجازه سخنرانی با مجوز دانشگاه را هم ندارد؟ امیدوارم آقای روحانی و نزدیکان ایشان روند رأی‌گیری از مردم را مرور و شعارهایشان را بازخوانی کرده و برای اجرائی‌کردن آن شعارها تلاش بیشتری کنند.

ادامه از صفحه۳

موافق مذاکره زیر شبحِ تهدید نیستم

مقام‌معظم‌رهبری بعد از بیان این مقدمه خطاب به مسئولان کشور، به‌ویژه مسئولان سیاست خارجی و همچنین نخبگان جامعه، گفتند: «بدانید، اگر ملتی نتواند از عظمت و هویت خود مقابل بیگانگان دفاع کند، قطعا تو سری خواهد خورد، بنابراین باید قدر هویت و شخصیت ملت را دانست». حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با اشاره به تهدید نظامی دو مقام رسمی آمریکا در روزهای اخیر و هم‌زمان با مذاکرات هسته‌ای، افزودند: «مذاکره در زیر شبحِ تهدید معنایی ندارد و ملت ایران مذاکره زیر سایه تهدید را برنمی‌تابد». ایشان با اشاره مجدد به اظهارات مقامات رسمی آمریکا در روزهای اخیر، که گفته بودند اگر چنین شرایطی پیش آید ما حمله نظامی می‌کنیم، خطاب به دولتمردان آمریکایی گفتند: «اولا غلط می‌کنید. ثانیا همان‌طور که در زمان رئیس‌جمهور قبلی آمریکا هم گفتم، دوران بزن‌ودررو تمام شده است و ملت ایران کسی را که بخواهد به او تعرض کند، رها نخواهد کرد». مقام‌معظم‌رهبری بار دیگر با تأکید بر اینکه همه مسئولان، به‌ویژه مذاکره‌کنندگان باید به این موضوع توجه داشته باشند، افزودند: «مذاکره‌کنندگان هسته‌ای همواره باید خطوط قرمز و اساسی مدِ نظرشان باشد و ان‌شاءالله از این خطوط عبور نخواهند کرد». حضرت آیت‌الله خامنه‌ای خاطرنشان کردند: «این، قابلِ قبول نیست که هم‌زمان با مذاکرات، طرف مقابل دائما تهدید کند». ایشان افزودند: «آمریکایی‌ها نیازشان به مذاکره اگر بیشتر از ما نباشد، کمتر نیست. ما تمایل داریم مذاکرات به سرانجام برسد و تحریم‌ها برداشته شوند، اما این بدان معنا نیست که اگر تحریم‌ها برداشته نشوند، ما نمی‌توانیم کشور را اداره کنیم». مقام‌معظم‌رهبری تأکید کردند: «اکنون برای همه در داخل ثابت شده است این‌گونه نیست که حل مشکلات اقتصادی کشور وابسته به رفع تحریم‌ها باشد، بلکه مشکلات اقتصادی باید با تدبیر و اراده و توانایی‌های خودمان حل شوند، چه تحریم‌ها باشند و چه نباشند».

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای خاطرنشان کردند: «البته اگر تحریم‌ها نباشد، شاید حل مشکلات اقتصادی راحت‌تر باشد، اما در صورت ادامه تحریم‌ها نیز، حل مشکلات امکان‌پذیر است». ایشان با تأکید بر اینکه موضع جمهوری اسلامی نسبت‌به مذاکرات هسته‌ای، چنین موضعی است، در بیان دلیل نیاز بالای دولت آمریکا به مذاکرات کنونی، گفتند: «آنها برای آنکه در کارنامه خود یک نقطه اساسی مطرح کنند، به‌شدت نیازمند این هستند که بگویند «ما ایران را سرِ میز مذاکره آوردیم و برخی موضوعات را به او تحمیل کردیم». مقام‌معظم‌رهبری تأکید کردند: «با مذاکراتی که زیر شبحِ تهدید باشد، موافق نیستم». حضرت آیت‌الله خامنه‌ای خطاب به تیم مذاکره‌کننده افزودند: «به مذاکره با رعایت خطوط اصلی ادامه دهید و اگر در این چارچوب به توافق هم رسیدید اشکالی ندارد، اما به هیچ‌وجه زیر بار تحمیل، زور، تحقیر و تهدید نروید». ایشان با تأکید بر اینکه امروز دولت آمریکا، بی‌آبروترین دولت در جهان است، یک دلیل آن را حمایت صریح آمریکا از جنایات دولت آل‌سعود در یمن دانستند و گفتند: «دولت آل‌سعود بدون هیچ توجیهی و تنها با این بهانه که چرا مردم یمن فلان شخص را برای ریاست قبول ندارند، سرگرم کشتار مردم بی‌گناه و زنان و کودکان در یمن هستند و آمریکایی‌ها نیز از این جنایت عظیم پشتیبانی می‌کنند». ایشان با تأکید بر اینکه آمریکا میان ملت‌های منطقه هیچ آبرویی ندارد، خاطرنشان کردند: «آمریکایی‌ها بدون آنکه خجالت بکشند، از کشتار مردم یمن حمایت می‌کنند، اما ایران را که به‌دنبال کمک دارویی و مواد غذایی به مردم یمن است، متهم به دخالت در این کشور و ارسال سلاح می‌کنند، ملت مبارز و انقلابی یمن نیازی به سلاح ندارد، زیرا همه مراکز نظامی و پادگان‌ها را در اختیار دارد، آنها به‌دلیل محاصره دارویی و غذایی و انرژی، که شما ایجاد کردید نیازمند کمک‌های انسانی هستند، ولی شما حتی اجازه ورود هلال احمر را نیز نمی‌دهید».

منهای پایتخت

امام‌جمعه جیرفت خبر داد:

برگزاری آیین گرامیداشت سالروز سفر مقام‌معظم‌رهبری

● **فارس؛ جیرفت:** حجت‌الاسلام رضا کرمی‌پور، امام‌جمعه جیرفت با اشاره به برکات سفر مقام‌معظم‌رهبری در هفدهم اردیبهشت‌ماه ۱۳۸۴ به جیرفت و فرمایشات معظم‌له خطاب به مردم، گفت: با توجه به اینکه سفر مقام‌معظم‌رهبری به جیرفت دارای برکاتی بوده است، تصمیم به برگزاری آیین شکرگزاری آن گرفته شده است. کرمی‌پور برکات سفر مقام‌معظم‌رهبری به جیرفت را در ابعاد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مثبت ارزیابی کرد و با ابراز خرسندی از این توفیق که نصیب مردم منطقه شده است، افزود: باید همه ساله این برنامه به پاس قدردانی از برکات سفر معظم‌له برگزار شود و ابعاد مختلف سفر را نباید به فراموشی سپرد.

آیت‌الله مکارم: داعش ثمره شجره خبیثه وهابیت است

● **ایرنا؛ قم:** آیت‌الله ناصر مکارم شیرازی، از مراجع تقلید، گفت: داعش و النصره که تروریست‌های مسلمان‌کش هستند ثمره شجره خبیثه وهابیت‌اند. او با بیان اینکه انتساب این تروریست‌ها به وهابیت و تفکر سلفی‌گری انکارناشدنی است، افزود: دوران تفکر وهابیت به پایان رسیده و هویت آنان برای همه حق‌طلبان مشخص شده است. او افزود: علمای وهابیت با اظهارات ضدونقیض آبروی خود را برده‌اند؛ بهتر است آبرومندانه از تفکر افراطی و داعشی‌گری علنا ابراز برائت کنند.

اسارت عقل و دین در جامعه سبب ایجاد تکفیر در جهان شده است

● **تسنیم؛ قم:** آیت‌الله عبدالله جوادی‌آملی، از مراجع تقلید شیعیان، با اشاره به اینکه اگر حس قبح و حسن از جامعه گرفته شود، دین و عقل به اسارت درمی‌آید، گفت: اسارت عقل سبب ایجاد وهابیت و تکفیر در جهان است. او با اشاره به اینکه در گذشته به حوزویان و دانشگاهیان دیکته کرده بودند که فهم پایینی دارند، افزود: وقتی عقل در جامعه از بین برود، افراد و گروه‌هایی مانند تکفیری و داعشی‌ها ایجاد می‌شوند.

آیا خاموش نکردن اتوبوس‌ها هنگام توقف در پایانه‌های اتوبوس‌رانی هوا را آلوده نمی‌کند؟

#nafasngo

www.nafasngo.ir